

Digitaliseringsdirektoratet
Postboks 8115 Dep.
0032 OSLO

Oslo, 31.03.2020
Vår ref. 20/63-5
650.0/MABR
Deres ref. 19/01489

Att:

Handlingsplan for økt andel grønne og innovative offentlige anskaffelser - anmodning om innspill

Landsorganisasjonen i Norge (LO) viser til Digitaliseringsdirektorates anmodning om innspill til arbeidet med handlingsplan for økt andel grønne og innovative offentlige anskaffelser. LO takker for muligheten til å komme med innspill.

Grønne og innovative anskaffelser vil være et stort og viktig bidrag i arbeidet mot et klimanøytralt samfunn. I løpet av 2020 vil over 500 milliarder kroner brukes på offentlige anskaffelser. Dette gir Norge en unik mulighet til å påvirke innkjøp i ønsket retning. Offentlige anskaffelser, som et viktig samfunnspolitisk verktøy, fikk en mer fremtredende plass i det reviderte anskaffelsesregelverket av 2017. Der slår formålsparagrafen §1 fast at offentlige anskaffelser skal bidra til effektiv ressursbruk samtidig som de skal ivareta viktige samfunnshensyn som blant annet miljø, innovasjon og et seriøst arbeidsliv.

LO ønskes samtidig å peke på at klima- og miljøhensyn, og innovasjon må sees i sammenheng. Innovasjon er ikke et mål i seg selv, men et virkemiddel for å få mer miljøvennlige produkter eller som et bidrag til å bygge opp nye arbeidsplasser.

Direktoratet ber om innspill på områder som transport, lav og nullutslipps-løsninger etc. LOs innspill vil fokusere på noen av disse områdene, men vil innledningsvis også ta for seg noen sektorovergrepene forslag som vi mener må på plass og/eller forsterkes.

EN NASJONAL MODELL

Offentlig sektor har som en stor innkjøper makt mulighet til å sette krav til næringslivet slik at viktige samfunns mål nås. I løpet av de siste årene har flere kommuner politisk vedtatt ulike modeller for å bekjempe arbeidslivskriminalitet og sosial dumping.

LO ønsker å vise til Oslo modellen. Denne stiller høye krav til bedrifter for at kommunen skal kjøpe deres tjenester og varer. Modellen setter krav om alt fra bruk av fast ansatte og faglærte, antall lærlinger, HMS standarder, krav til oppfølging på anleggsplassen, krav til maksimalt et ledd underleverandør. I tillegg settes det krav til at man må levere på klima og miljø. Oslo modellen har med sin sterke politiske styring bidratt til reduserte klimagassutslipp og en opprydding i bygge- og anleggsbransjen. LO er fornøyd med at det har blitt en konkurransefordel å være seriøs på samfunnsansvar.

Landsorganisasjonen i Norge

Torggata 12, N-0181 Oslo E-post: lo@lo.no www.lo.no Telefon: +47 23 06 10 00 Organisasjonsnummer: 971 074 337
Kontonr.: 9001 07 00182 Faktura på e-post: 971074337@autoinvoice.no Elektronisk faktura (EHF): 9908:971074337

Mange kommuner og byer har fulgt opp med egne planer på anskaffelsespolitikken der de utnytter mulighetsrommet som ligger i regelverket om offentlig anskaffelser. Skien var den første kommunen som aktivt brukte handlingsrommet i regelverket for å fremme politisk vedtatte krav. Telemark fylkeskommune fulgte opp kort tid etterpå. Dette har fått positive utslag, som ved byggingen av Skien Videregående Skole. Den ble ferdigstilt under estimert pris, med rekordmange lærlinger inne på prosjektet. I tillegg har man sett en sterk økning i antallet søkere til bygg- og anleggsgfag i regionen de siste fire årene. Dette viser hva det er mulig å få til og bør mane til etterfølgelse på miljø- og klimaområdet. Politisk vedtatte krav omsettes i praksis.

Ved å politisk vedta denne type modeller vil man få god forankring for den enkelte innkjøpsenhet. En handlingsplan som regjeringen nå ønsker å utforme kan derfor bygge på allerede ambisiøse og utprøvde modeller. Dette vil kunne gi raskere iverksettelse av offentlig politikk på området.

RETTFERDIG OMSTILLING

For å kunne nå de klimamålene som er satt er det avgjørende at man har et samspill mellom teknologien og menneskene. Hver dag bidrar LOs medlemmer til at industri og næringsliv utvikler seg i en mer bærekraftig retning med et lavere miljø- og klimaavtrykk. Ny teknologi tas i bruk, man endrer utførelsen av arbeid, nye produkter og innsatsfaktorer benyttes og så videre. Men omstillingen må samtidig være rettferdig. Dersom omstillingen til lavutslippssamfunnet skjer parallelt med at mange mister jobbene og at den økonomiske fordelingen blir skjev, frykter LO at dette vil hindre en nødvendig omstilling.

I Norge har vi en stor fordel i forhold til mange andre land, nemlig en godt innarbeidet arbeidslivskultur der dialog er fremtredende for å løse utfordringer. Den selvstendige kompetente arbeideren utvikler og bidrar daglig til smartere løsninger. Det å ta vare på og videreutvikle denne kulturen for arbeidstakermedvirkning er en forutsetning for at Norge skal nå sine klimamål. Den gir aksept for omstilling, samtidig som det effektiviserer den.

I dette ligger en forståelse av at faste ansatte med høy kompetanse i alle ledd i hele verdikjeden er et av norsk arbeidslivs fremste konkurransefortrinn. Samtidig er det en viktig årsak til at vi er gode til å omstille oss. God og riktig utdanning og livslang læring styrker produktiviteten og hever kvaliteten. Samtidig, blir vi som samfunn, bedre i stand til å kunne utvikle og benytte ny teknologi, som er kjerne i mer klimavennlige løsninger. LO mener at koblingen mellom den erfaringsbaserte kompetansen i bedriftene og forskningen må styrkes.

Utvikling av miljøteknologiske tjenester og produkter bidrar ikke bare til å møte klimautfordringer, men også til å bygge nye og framtidsrettede markeder og arbeidsplasser. LO vil i den forbindelse peke på den vareproduserende industrien og foredling av biologiske råstoffer. Dette er områder som bør vurderes som fremtidige nasjonale satsningsområder for vekst og verdiskaping.

FORANKRING I ALLE LEDD

Modenhetsundersøkelsen fra 2018 viser at kun 35 prosent av de offentlige virksomhetene svarer at de i svært stor grad, eller stor grad har en plan for å innrette anskaffelsespraksisen sin i henhold til lovens krav om ivaretagelse av klima og miljø i anskaffelser. Uten en klar og tydelig lederforankring vil det være vanskeligere for innkjøpsenhetene å prioritere enkelte mål i en innkjøpsprosess. Det finnes

mange eksempler på der man har latt være å kjøpe det beste, det mest klimavennlige eller det mest nyskapende produktet fordi det ikke er mulig innenfor budsjetttrammen. Kostnadene kommer imidlertid på et senere budsjett når produktet ikke lenger fungerer. Billigst er ikke alltid best.

Innkjøper må for eksempel kunne ha muligheten til å fokusere på totalsummen av utslippene forbundet med produksjon fra innsatsfaktorer til bruken av disse for å sikre at bærekraften går opp og klimagassutslippene går ned. For å realisere grønnere anskaffelser bør innkjøper for eksempel vurdere CO2 utslippet for et produkt fra innsatsfaktor i produksjon til produksjon og videre gjennom bruk, for eksempel ved bruk av stål i båtproduksjon.

I Oslo har kommunens vedtak om utslippsfri byggeplass ført til en stor oppmerksomhet både nasjonalt og internasjonalt. Oslo har nå Europas første utslippsfrie byggeplass med spesialdesignede elektriske gravemaskiner. Det er tydelig at ved å stille krav omstiller næringen seg og kommer frem med gode løsninger. Næringen må imidlertid være sikker på at dette er en langvarig praksis, da omstilling og utvikling av nye produkter/maskiner krever tid og investeringer. LO foreslår derfor at man vurderer regelverket for å se på hvilke bestemmelser som kan sikre arbeidet mot lavere utslipp samtidig som det sikrer forutsigbarhet for næringen. Gjennom målrettet bruk av innkjøp kan kommunene bidra til teknologiskifte, særlig knyttet til transport og bygg- og anleggsmaskiner.

KOMPETANSE

Strategisk bruk av innkjøperrollen krever betydelig kompetanse hos innkjøper, vilje i kommunene og tilgang på god innkjøpsbistand samt tilstrekkelig finansiering til å dekke merkostnadene.

Grønne og innovative innkjøp setter krav til høy kompetanse og profesjonalitet hos den enkelte innkjøper. Offentlige anskaffelser er et stort og komplekst område og det er et tydelig uttalt behov for et stort kompetanseløft på området. En innkjøper må både ha god kunnskap om markedet som også hvordan handlingsrommet i regelverket kan brukes for å fremme miljøvennlige og innovative løsninger.

LO ønsker i den forbindelse å vise til opprettelsen av Anskaffelsesakademiet som et viktig skritt i denne retningen. Anskaffelsesakademiet er et stort kompetanseløft som både utdanningsinstitusjoner, offentlige virksomheter, samt LO, NHO, KS og Digitaliseringsdirektoratet står bak. Til tross for gjentatte oppfordringer har regjeringen ikke funnet det mulig å bevilge støtte til dette gjennom budsjettet eller andre ordninger. LO forventer å se en endring i dette snarest.

Til tross for at flere nå søker seg til utdanning innenfor offentlige anskaffelser vil utdannelsen av nye kompetente innkjøpere ta tid, og det vil heller ikke være mulig for enhver kommune å besitte den riktige kompetanse for ethvert innkjøp. LO har tidligere foreslått etablering av et nasjonalt kompetansesenter under Digitaliseringsdirektoratet etter modell fra Sverige. En slik faglig støttetjeneste skal stå til rådighet både for statlige og kommunale virksomheter, der fokus blir på den praktiske gjennomføringen av anskaffelser. LO ønsker å minne om nedbyggingen av miljøavdelingen i direktoratet som fant sted under den blå-blå regjeringen. Denne utviklingen ble senere reversert, men en gjenoppbygging tar tid og LO mener det er nødvending med en langsiktig og helhetlig satsning på kompetanse og veiledningskapasiteten i direktoratet. Et annet tiltak er egne rådgivere innen klima som tilbyr gratis bistand til kommuner med klimaråd i planlegging og gjennomføring av anskaffelser slik som Klima Østfold og Østfold fylkeskommune har.

Et annet område som er viktig er å styrke samhandlingen mellom offentlige innkjøper og private leverandører innen konkrete bransjer og sektorer. Markedsdialog må bli brukt i større grad, der innkjøper får kjennskap til hva markedet har å tilby og leverandør hva som stilles til deres produkter. Innkjøper må bruke funksjonsbeskrivelse der det er mulig og hensiktsmessig, slik at man får morgendagens produkter og ikke gårdsdagens.

HØYERE STANDARDER

Norsk næringsliv har gjennom årene tilpasset seg stadig strengere miljøkrav, noe som har gjort oss konkurransedyktige. Offentlige anskaffelser vil også være viktig for å skape et hjemmemarked for miljøvennlige og innovative produkter som også miljøvennlige produksjonsprosesser. Ved at man gjennom offentlige anskaffelser stiller krav til miljø og innovasjon vil dette bidra til at norske industribedrifter som vinner leveranser til det offentlige styrker seg i det globale teknologikappløpet som nå pågår. Samtidig bør det vurderes å stille krav til høyere standarder på andre områder, som vektlegging av kvalitet, kompetanse, arbeidsvilkår, HMS og miljøet. Dette er ikke adskilte krav, men er drivere for at man kommer frem til bedre og mer miljøvennlige løsninger.

Norsk næringsliv etterspør strengere krav fra myndighetssiden. EY har undersøkt tempoet på grønn omstilling i ulike bransjer og finner at omstillingen går for sakte. Et felles ønske imidlertid er et ønske om at myndighetene stiller krav og setter standarder gjennom lov. For eksempel ønsker matbransjen seg et lovforbud mot matkasting og finansbransjen ønsker et påbud om klimarapportering. Det trengs en tydelig, ambisiøs og overordnet klima- og miljøpolitikk fra regjeringshold.

Iht. dagens forskrift om offentlige anskaffelser (§ 7-9) skal «... *Der miljø brukes som tildelingskriterium, bør det som hovedregel vektles minimum 30 prosent*». LO er positiv til miljø som tildelingskriterium. Men erfaringen viser at forskriften ikke fungerer etter hensikten. Pris på innkjøpstidspunktet vektlegges ofte for høyt ved offentlige innkjøp, på bekostning av elementer som kvalitet, innovasjon og miljø. Forskriftsregelen bør derfor skjerpes inn og gjøres mer forpliktende. En forutsetning for å lykkes med dette er at det er tilstrekkelig kompetanse hos innkjøper.

SEKTORER/BRANSJER

Direktoratet ber om innspill på hvordan man sektorvis og bransjevis kan få grønnere og mer innovative anskaffelser.

Sirkulær økonomi og gjenvinningsindustrien:

Siden 1970 har det globale ressursforbruket tredoblet seg. Denne utviklingen kan ikke fortsette uten store konsekvenser. I tillegg vil klimarisiko og tap av biologisk mangfold kunne medføre alvorlige ressursutfordringer. For å unngå økte priser på råvarer, brudd i verdikjeder og manglende ressursgrunnlag for sunn vekst i økonomien, må overgangen til gjenvinning og gjenbruk skje raskt. EU er gjennom sin handlingsplan en driver for slike tiltak. Denne setter søkelys på hele verdikjeden, både på produksjon, forbruk og gjenvinning av materialer og avfall, både industrielt og på den enkelte arbeidsplass. LO mener at en nasjonal strategi for sirkulær økonomi må ha fokus på økt kunnskap, bevissthet og realisering av betydningen av gjenbruk og gjenvinning også i Norge. Dette vil kunne gi et stort potensial for arbeidsplasser, verdiskaping og ressursutnyttelse.

LO mener at plastforsøpling og spredning av mikroplast er en miljøutfordring som må løses. Norske myndigheter må både vektlegge internasjonalt arbeid og gjennomføre tiltak nasjonalt. Næringslivet er en del av løsningen og må ha likeverdige rammevilkår som våre europeiske konkurrenter og handelspartnere.

Gjenvinningsbransjen er allerede i dag en pådriver for et økt grønt miljø og innovative løsninger som for eksempel løsninger for å utvinne søppel til fornybar energi og løsninger for å avløse fossilt brennstoff. Dette setter høye krav til renovasjonsarbeidere. Imidlertid er dette en bransje preget av hyppige utskiftninger på grunn av anbudsutsetting slik at verdifull kompetanse som bidrar til å nå klimamålene både på innsamling og kjøreatferd. Selv om næringen er bevisst klimamålene, må det i fremtidige anbudsprosesser for denne bransjen stilles krav om virksomhetsoverdragelse slik at man beholder nødvendig kompetanse.

Samtidig er sirkulær økonomi mer enn kun avfalls- og gjenvinningsbransjen. Å utnytte ressursene effektivt er essensen i sirkulær økonomi. LO har tidligere pekt på at regjeringens arbeid med en nasjonal strategi på sirkulær økonomi må ha et bredt perspektiv som omfatter hele verdikjeder i alle næringer, og i tillegg forbrukeratferd. Gode offentlige innkjøp er viktig for å fremme sirkulær økonomi. LO viser til at Digitaliseringsdirektoratet har laget en egen veileder om sirkulærøkonomi i offentlige anskaffelser for få flere innkjøpere til å stille krav som fremmer en sirkulær økonomi. LO vil understreke at en strategi på dette området må inneholde en forsert satsning på utarbeidelse av kriteriesett for nye områder og vektlegger kriterier som gjør enkelt å vektlegge sirkulær økonomi ved innkjøp. Nylig vedtok kommisjonen en såkalt «Circular Economy Action Plan».

Transportbransjen

Transport står for nesten en tredel av norske klimagassutslipp, hvorav næringstransporten står for 2/3 deler av transportutslippene. Regjeringen har som mål at utslippene skal ned. Det er viktig å kunne se flere ulike tiltak i sammenheng. Både ved å sette krav til lavere utslipp i offentlige innkjøp som også gjennomføring av forslaget om et CO2-fond dette kunne medvirke til en dreining mot lavutslippskjøretøy.

LO mener det er fortsatt viktig med gode insentiver for å stimulere til bruk av el-bil. Samtidig må ikke de tiltak som er - eller vil bli igangsatt, legge hindringer i veien for en effektiv kollektivtransport som skal ha prioritet i kollektivfeltet. I offentlige anskaffelser bør det stimuleres til at man får til enhver tids beste tilgjengelig motorteknologi med lavest utslipp, samt langt større satsning på fornybar energi.

Skipsfarten

Det politiske målet om mer gods fra vei til sjø og bane har to formål. En redusert belastning på veinettet og reduserte utslipp. Statistikken over transportarbeidet viser imidlertid ikke en slik endring. Fortsatt går mye transport på vei. I tillegg går majoriteten av skip som frakter gods innenriks på skip med utenlandske flagg og skip flagget i Norsk Internasjonalt register.

LO støtter målet om mer gods fra vei til sjø og bane forutsatt at transporten ikke baseres på sosial dumping. Det er godt dokumentert at norske rederier, spesielt innen ordinær fraktestart, har flagget ut skip til utenlandske registre. De fleste til bekvemmelighetsflagg, der formålet er å skifte ut mannskapet på norsk lønn med utenlandsk mannskap på lavere lønn. LO har fremmet forslaget om norsk lønn i norske farvann. LO mener det grønne skifte ikke skal tuftes på sosial dumping.

En stor andel av *frakteflåten* er gammel og moden for utskiftning. Det er viktig at støtte fra virkemiddelapparatet baseres på en helhetlig politikk der målene innen det ene området ikke undergraver målene på et annet. Støtte til norske rederier som bygger skipene i utlandet, flagger skipene i bekvemmelighetsflagg og bemanner skipene med mannskap på vilkår ensbetydende med sosial dumping styrker ikke norsk omstilling til lavutslippssamfunnet.

Innen *passasjertransport* er det tatt mange initiativ til å skifte ut fergeflåten og hurtigbåtene med nye skip med lavere utslipp og Norge har fått mange utslippsfrie ferjer. Dette er et resultat av at det offentlige har vært en pådriver etter nullutslippsløsninger. Norske verft er konkurransedyktige med utenlandske verft når det gjelder høyteknologiske fartøy. Ved å stille krav til lavere utslipp har vi i Norge for eksempel bygget ferge av aluminium. Dette i kombinasjon med batteridrift gir grønn innovasjon. Det er likevel et stort paradoks at båtene, som i all hovedsak bygges på offentlige kontrakter, bygges nær halvparten av disse i utlandet og i stor grad utenfor EØS-området. Dette skjer parallelt med at flere verft i Norge legges ned. Konsekvensen blir at norske leverandører ikke gis anledning til å bygge egen kompetanse i utviklingen av nye lavutslippsskip.

Som nevnt ovenfor mener LO at man må ha en helhetlig tilnærming til offentlige anskaffelser. Man må i større grad enn i dag vektlegge kvalitet, kompetanse, arbeidsvilkår, HMS sammen med miljø. Tillitsvalgte må sikres reell innflytelse på utforming av konkurransegrunnlaget, også når det gjelder underleverandører. I tillegg må anskaffelsesprosessen bidra til å utvikle egen næring.

Energieffektive bygg og byggeplasser

Byggenæringen har et stort potensial for energisparing, og nye byggeforskrifter stiller høye krav til energieffektivitet. Like viktig er den eksisterende bygningsmassen, der mange bygg med høyt energibehov er modne for renovering. Også utslipp fra produksjon av byggematerialer og oppføring av bygg må reduseres. LO vil understreke at livsløpsanalyser for bygg og materialer må inngå i kravspesifikasjonene, og at arbeidet med utslippsfrie byggeplasser må videreføres. Etter LOs mening vil et annet viktig tiltak være at Enovas tilskuddsordninger må bidra til å fremme seriositet i byggebransjen.

Anleggsbransjen

LO mener at man kritisk bør vurdere karbongevinster i prosjektene som ligger i Nasjonal Transportplan, og sørge for at prosjektene med størst karbongevinst gir prioritet. Dette kan medføre en prioritering av bane fremfor vei, og at bane på denne måten kan bli et bidrag til endring innen transport ved overgang fra fly til tog. Det er også viktig med prosentvise krav til at transport til anleggsområdet gjøres på en bærekraftig måte, for eksempel gjennom jernbane eller på vann.

Videre er det viktig å se anleggsprosjekter i sammenheng. For eksempel vil pålegg om felles blandeanlegg for betong i større anleggsprosjekter bidra til redusert transportbehov og reduserte utslipp. Krav i konkurransegrunnlag om overgang til CO₂ frie driftsmåter er et annet viktig tiltak. Elektrisk og andre energiformer enn diesel er fullt mulig på anlegg i dag. Her ligger samtidig store innovasjonspotensialer. LO vil også peke muligheten å stille krav i konkurransegrunnlaget om gjenbruk av rivningsmaterialet. Det bør telle positivt at entreprenørene bruker gjenvunnet masse, som også bruk av gjenbruksasfalt da dette vil redusere utslipp og kostnader.

KOMMUNENES ROLLE I KLIMAARBEIDET

LO ønsker å vise til Klimakur 2030 hvor det foreslås flere ulike tiltak for å styrke kommunenes rolle i klimaarbeidet. LO mener dette er gode tiltak og vil kort nevne følgende punkter/forslag fra rapporten:

- Kommunene må få en tydelig rolle i klimapolitikken, der forventninger og verktøy avklares.
- Økt og enkelt tilgjengelig økonomisk støtte til kommuner- til omstilling og investeringer.
- Tydeliggjøre og utvide det juridiske handlingsrommet innenfor lovverket.
- Påse at man sikrer etterlevelse og implementering av klimahensyn i anskaffelsene.

Klimaregnskap er et naturlig virkemiddel for at kommunene i større grad kan måle utslippene sine. LO støtter et krav om at alle kommuner må pålegges å lage et klimaregnskap, noe som på sin side nødvendiggjør økt kompetanse. Samtidig bør SSB styrkes og gis i oppdrag å levere like god statistikk på klimaregnskap som på økonomisk aktivitet.

Fleksibel og helhetlig kommunal drift

LO mener at kommunale beslutningsorgan i større grad må tenke på kommunenes fleksibilitet og helhet før de vurderer å konkurranseutsette. Direkte og indirekte klimaeffekter må vurderes i alle anskaffelser. Når for eksempel renovasjonstjenesten settes ut på anbud vil jobben som skal utføres de neste årene være definert til den minste detalj i anbudsgrunnlaget og dette får betydning for kommunenes fleksibilitet. I grove trekk er jobben låst i anbudsperioden, og kommunene kan da ikke stille krav om bruk av ny klima- og miljøvennlig teknologi og løsninger som er vanskelig å forutse ved tildelingstidspunktet.

RISIKOAVLASTNING

I mange tilfeller er det ofte mer kostbart å kjøpe inn det mest miljøvennlige og det mest innovative produktet. Dette har medført at pris i mange tilfeller blir det avgjørende kriteriet. I dag kan kommuner og fylkeskommuner søke om støtte til prosjekter som reduserer utslipp av klimagasser og bidrar til omstilling til lavutslippssamfunnet gjennom Klimasats. Dette programmet bør etter LOs mening utvides og styrkes slik at staten i enda større utstrekning kan bidra med risikoavlastning ved offentlige innkjøp som vektlegger miljø og innovasjon. Det bør legges opp til muligheter for å sende søknader løpende, i stedet for at dette begrenses av søknadsfrister.

Offentlige instanser kan også søke om støtte til bygg, infrastruktur, etc. gjennom ulike støtteordninger hos Enova. Dette er ordninger som LO mener bør bli styrket ytterligere. I tillegg bør en også se på offentlige støttetiltak som kan gis til aktører som overholder seriøse lønns- og arbeidsvilkår.

ERFARINGSUTVEKSLING

Økt erfaringsutveksling mellom kommunene om hvordan de tar i bruk samfunnsutviklerrollen kan være nyttig. For eksempel har Hordaland fylkeskommune tatt en slik rolle gjennom prosjektet «Koordinering av nasjonal hydrogenflåtebestilling». Videre har Trøndelag fylkeskommune i samarbeid med 10 andre kommuner ute en utviklingskontrakt for utslippsfrie hurtigbåter.

STATISTIKK

God statistikk på området offentlige anskaffelser har vært etterspurt i flere år. Dette er helt avgjørende for å kunne måle utviklingen på ulike samfunnsområder både når det gjelder krav om klima- og

miljøvennlige anskaffelser, innovative anskaffelser og anskaffelser med krav som skal hindre på arbeidslivskriminalitet og sosial dumping. I det nye regelverket av 2017 ble terskelen for når konkurranser må bli kunngjort mer enn doblet, fra 500 000 kroner til 1,1 millioner kroner. Dette kan ha fått en negativ effekt på muligheten for å få et riktig tallgrunnlag. Samtidig vanskeliggjør det arbeidet med å undersøke om og hvilke tiltak som er nødvendige når man ikke har fullgod statistikk på området. En handlingsplan bør derfor inneholde forslag til hvordan man kan få god statistikk på området.

Med vennlig hilsen
LO Norge

Are Tomasgard
(*sign.*)

Kenneth Sandmo
(*sign.*)

Saksbehandler: Marianne Breiland

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.